

**NEI TIL VINDKRAFT I VÅRE VERDIFULLE
NATUR- OG FRILUFTSLIVSOMRÅDER**
SIGNÉR OPPROP: WWW.BEVARKYSTOGFJELL.NO

FNF Hordaland

Årsmelding FNF Hordaland 2018

«Alt henger sammen»

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2018	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2018
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøte Godkjent dato: 15.03.2019

Innhold

1. INNLEDNING.....	2
SAMMENDRAG.....	3
2. ORGANISERING.....	4
3. SAKER.....	5
Vannkraftprosjekter på høring	6
Verneplan og flomsikring	7
Revisjoner – la oss håpe 19 blir mer spennende enn 18	7
4. UTTALELSER FRA FNF HORDALAND.....	8
5. PÅVIRKNINGSARBEID	10
6. MØTER MED ORGANISASJONENE OG ØVRIGE INTERESSETER	12
7. SEMINAR, KURS OG KONFERANSER – KOMPETANSEBYGGING	13
8. ØKONOMI.....	14

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2018	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2018
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøte Godkjent dato: 15.03.2019

1. INNLEDNING

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland er et samarbeidsforum for natur- og friluftsansjoner i fylket og ble dannet i februar 2001. I 2017 ble forumet opprettet med eget organisasjonsnummer i Brønnøysund. Forumets formål er naturlig nok uforandret. Forumet skal styrke tilsluttede organisasjoners arbeid med å ivareta natur- og friluftslivsinteresser, bidra til økt samarbeid og gjøre organisasjonene mer synlige og delaktige på den administrative og politiske arena. Forumets vedtekter <http://fnf-nett.no/15602.15599.Vedtekter.html>.

2018 ble året da vindkraft på land fikk en «second wind». Nasjonal ramme skulle utredes av NVE – en ramme som skulle peke på større områder «mest egnet for vindkraft». NVE hadde ikke tid til regionale møter, men Norsk Vind realitetsorienterte debatten i Hordaland i en hånd vending ved å foreslå Europas største vindkraftverk i Stølsheimen. Klima og miljøspørsmål vies heldigvis mer plass i forskningen nå – men hva betyr resultatene? Direktørene i NINA, NIVA, NIL, NIKU og Cicero publiserte et opprop 22.10.2018 hvor de krevde at **et syntesesenter for klima-, natur- og miljøforskning må på plass!** Blant mange viktige tema som løftes frem som relevant for et slikt senter er ulike typer næringers påvirkning og bruk av natur og ikke minst kunnskap om tiltak og virkemidler på klima- og miljøområdet – her må man se på effektiviteten av tiltak, og miljømessige sideeffekter.¹ Vi har ikke god nok oversikt over positive og negative konsekvenser av en storstilt utbygging av vindkraft på land. Men vi vet nok til å konkludere med at kapitalisering av vindressursene i våre gjenværende større, sammenhengende naturområder ikke er et grønt veivalg!

«Timeglaset» – FOTO: Hild F. Aase

Endringene som må gjøres for å oppfylle Parisavtalen er så fundamentale at fremtidsutsiktene virker bleke. Det er klart at næringslivet må spille en viktig rolle for at samfunnet skal klare en slik omstilling. Men da må spillereglene endres. FN har flere panel enn klimapanelet blant annet naturpanelet som gav ut en rapport 26. mars 2018 som påpekte at ressursbruken i den vestlige verden er mangefaldig det som er bærekraftig og at krisen forbundet med tap av naturmangfold er reell, alvorlig og større enn vi trodde.² De to krisene er verre enn vi trodde og vil ha vekselvirkninger som gjør at de må sees i sammenheng. Det nytter ikke å bruke lønnsomhet som et mål for å sikre en korrekt avveining mellom

tap av intakt natur og økt fornybaroverskudd når vi vet at tap av natur ikke er inkludert i regnestykke. Konesjonsprosessen skal ivareta natur, men på tross av de beste intensjoner, så er det mangler også her. Det mangler blant annet omforente og etterprøvbare metoder for tap av intakt natur og samlet last.

¹ Syntesesenter for klima-, natur- og miljøforskning må på plass -

<https://www.nina.no/Aktuelt/Nyhetsartikkel/ArticleId/4621/Syntesesenter-for-klima-natur-og-miljoforskning-ma-pa-plass>

² Rapport: Naturødeleggelser like farlige som klimaendringer <https://www.sabima.no/rapport-naturodeleggelse-farlig-klimaendringer/>

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2018	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2018
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøte Godkjent dato: 15.03.2019

SAMMENDRAG

I 2018 fortsatte Forumet å sette fokus på nedbygging av natur. Uavhengig av verdisetting og av fremtidige klimakonsekvenser vil ingen om 50 eller 100 år stille spørsmål ved hvorfor ikke flere vassdrag er lagt i rør eller hvorfor ikke flere fjellplatå har brede gruslagte internveier og flere 100 meter høye vindturbiner.

«Et annet viktig moment er at kunnskapsbasert forvaltning ikke må føre til demokratiunderskudd. Det vil si at alle aktører i samfunnsdebatten må evne å formidle sine synspunkt slik at allmenheten kan ta stilling til temaet. Vi må sikre at kunnskapen finner veien til både allmenheten og politikere».
FNF Hordaland årsmelding 2017

18.april 2018 – «Opo» Foto: FNF Hordaland

Året har sett en tåkelegging av en viktig debatt – nemlig om hvordan vi skal gjennomføre et skifte som resulterer i et samfunn med en grunnleggende metabolisme fri for eksternaliteter som risikerer å endre forutsetningene for liv på planeten vår. Fordi det er det vi gjør. FNs klimapanel ga ut en rapport i oktober som gir oss enda kortere tid på å korrigere kursen dersom vi ikke skal treffe et metaforisk isfjell som ironisk nok er større enn tidligere estimert. Sitatet fra fjorårets årsmelding er faktisk mer treffende for året vi nylig har lagt bak oss. I debatten rundt industrialiseringen av kyst og fjell i form av vindkraftanlegg så er det åpenbart at det mangler en objektiv tolk i debatten. Kunnskapskortet trekkes i hytt og dynevær som det heter på fint uten at det settes i kontekst eller at usikkerhetsmomentet tillegges særlig vekt. Det vi opplever som gjennomgangsmelodien i temarapportene som Miljødirektoratet har forfattet i forbindelse med nasjonal ramme er at vi ikke vet.

Hovedbudskapet på Forumets seminar i september og grunnmuren i forumets uttalelse til nasjonal ramme er at kunnskapsgrunnlaget som skal ramme inn en storstilt utbygging i intakte naturområder er mangelfull og at det finnes reelle alternativ som kan gi tilsvarende økning i fornybaroverskuddet.

Andre viktige saker i året som gikk var NVEs negative innstilling vedrørende kraftverk som flomtiltak i det vernede Opovassdraget. Dette er en sak Forumet har fulgt fra starten og hvor vi var på befaringsferd senest i april. I stedet for en uthuling av verneplan så opplever vi at NVEs innstilling fremmer vernet. Når alt henger sammen med alt blir North Connect viktig. En utbygging at ytterligere utenlandskabel uten konsekvensutredning for natur er et skudd på baugen for kunnskapsbasert forvaltning. Arealsaker og KPA i Bergen og de små sakene som Åstveit og Liland blir viktige. Vi vil jo gjerne ha natur i fremtiden også i byene våre.

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2018	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2018
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøte Godkjent dato: 15.03.2019

2. ORGANISERING

FNF nasjonalt, opprettet 1.1. 2016, har kontor i Oslo og har ansatt daglig leder med personalansvar for landets fylkeskoordinatorer. Formålet er å avlaste lokale administrasjonsbehov. Regionsreformen vil naturlig nok påvirke FNF som regionale/fylkesvise fora. Fra 2019 har vi felles fylkesmann og fra og med 1.1.2020 vil vi formelt være en region – Vestland! Det blir spennende å se hvordan vi kan få mest mulig ut av en sammenslåing av Hordaland og Sogn & Fjordane. På tampen av 2018 kom både nasjonal strategiplan for FNF samt forespørsel om regionale innspill til regionsreformen. Det som flere frykter er at prosesser som sikrer en bærekraftig og kunnskapsbasert forvaltning av allmenne goder vil svekkes når lokaldemokratiet styrkes uten kompetanseheving, regionene frykter å fremstå som overkommuner og innsigelsesmyndigheten strammes inn. Mange har opplevd hvor vanskelig det er å argumentere når det ligger arbeidsplasser i potten.

Koordinatorstillingen styres av fylkestyre bestående av representanter fra forumets medlemsorganisasjoner. Styrets besetning i 2018 har vært styreleder Lars Ågren NOF Hordaland, styremedlem Alv Arne Lyse, Norges Jeger- og Fiskerforbund, styremedlem Helene Ødven, Bergen og Hordaland Turlag og styremedlem Nils Tore Skogland, Naturvernforbundet Hordaland. Fra og med høsten 2018 har Synnøve Kvamme fungert som styremedlem og representant fra Naturvernforbundet. Andre kvartal sto koordinatorplassen tom grunnet pappapermisjon og ferieavvikling. Da viste forumet robusthet og styreleder ivaretok en koordinerende rolle og FNF Trøndelag i samarbeid med forumets organisasjoner leverte 3 meget gode høringsuttalelser i denne perioden.

Det har vært avholdt 5 styremøter i 2018, og samarbeidet i styret har som tidligere fungert svært godt. Nettsidene til FNF Hordaland har blitt brukt aktivt ilt. året til å publisere informasjon om høringsuttalelser, møter, planer og annen aktivitet i forumet. Koordinator har i 2018 fortsatt å sammenfatte aktiviteten i forumet i et månedsbrev. Disse kan lese her, <http://www.fnf-nett.no/13308.13305.Manedsbrev.html> FNF Hordaland er sitter i en prosjektgruppe som har jobbet med å kartlegge og formulere behovet for en oppdatert internettplattform samt en helhetlig profiloppdatering. Dette arbeidet har pågått mesteparten av 2018. Jeg håper at neste årsmelding vil inneholde en liten passasje om at FNF har fått på plass nye nettsider og en profilhåndbok inkludert ny logo og maler.

Tilsluttede organisasjoner

FNF Hordaland består i dag av 11 tilsluttede organisasjoner som representerer mer enn 40 000 medlemmer:

- Bergen og Hordaland Turlag (DNT)
- Voss Utferdslag (DNT)
- Naturvernforbundet Hordaland
- Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland
- Bergen og Omland Friluftsråd
- Hordaland fylkeskystlag
- Norsk Botanisk Forening, Vestlandsavdelingen
- Syklistenes Landsforening, Bergen og omegn
- Norsk Ornitologisk Forening, Bergen lokallag
- Norsk Ornitologisk Forening, Hordaland Fylkeslag
- Voss kajakklubb

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2018	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2018
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøte Godkjent dato: 15.03.2019

3. SAKER

Det er stort press på naturverdiene i fylket, som flere steder er unike både i nasjonal og internasjonal sammenheng. 2018 markerer starten for den andre bølgen av vindkraft med arbeidet med den nasjonale rammen for vindkraft.

Utsikt fra Gleinefjell – omsvermet område hvor både BKK og ikke minst Norsk vind ser for seg vindkraftturbiner...

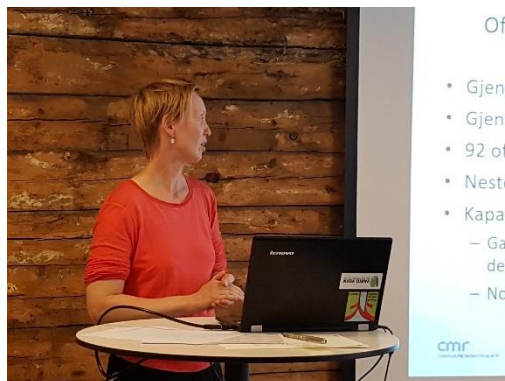
De sakene FNF Hordaland har jobbet mest med i 2018 har vært:

Vindkraft har uten tvil vært årets store tidstev. I tillegg har forumet jobbet med innspill til kommuneplanens arealdel for Bergen kommune, uttalelser til flere vannkraftsaker og ikke minst har vi fulgt opp søknaden om kraftverk i det vernede Opo-vassdraget i Odda og bidratt med høringsinnspill til NorthConnect som er en ny konsesjonsmeldt utenlandskabel planlagt mellom Eidfjord og Petershead i Skottland. Forum for natur og friluftsliv har også påklaget 2 konsesjoner fra NVE i året som gikk. Dette gjelder minikraftverk i vernet vassdrag (Opo/m låtefoss) Nedre Seljestad og Bjørndalen kraftverk i småkraftpakken på Voss. Forum for natur og friluftsliv i Hordaland har også bekostet en tilleggskartlegging av lav og moser langs vanddalselva. Nok en gang viser det seg at dersom man vet hva man leter etter og ønsker å finne det, så finner man det!

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2018	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2018
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøte Godkjent dato: 15.03.2019

Friluftslivets uke

Annette Stephansen Seniorforsker ved CMR og NORCOWE stiller det betimelige spørsmålet: Er tiden moden for offshore vind i Norge?

Seminar Fornybar fremtid på lag med naturen

6. september på Litteraturhuset var det kveldsseminar/debattmøte med tittelen "Fornybar fremtid - på lag med naturen". Bakteppe er kartleggingen Norges vassdrags- og energidirektorat arbeider med for å identifisere landets mest egnete areal for vindkraftanlegg på land. Seminaret var gratis og ble støttet av midler til Friluftslivets uke. Kanskje det viktigste poenget er at det finnes gode alternativ til arealkrevende utbygging av industrianlegg i de gjenværende naturperlene våre.

Natur- og friluftslivsorganisasjoner på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå har engasjert seg i arbeidet med rammen. Fokuset fra organisasjonene går spesielt på de dramatiske konsekvensene en utbygging av vindkraft på land vil ha i Norge. Foreløpig ser vi at mange av de 43 analyseområdene inkluderer gjenværende større naturområder med urørt preg. Slike områder har en essensiell rolle for naturmangfold, de er ryggraden i det enkle friluftslivet og har et uforløst potensial som destinasjoner for bærekraftig naturbasert reiseliv.

Utfordringene med landbasert vindkraft er ikke nye, men de ca 55-60 fremmøtte fikk både en innføring i hvorfor organisasjonene engasjerer seg, eksempel på utbyggingsplaner i Nordhordland og ikke minst ble alternativ til landbasert vindkraft presentert!

Det siste er kanskje det viktigste poenget. Det finnes gode alternativ til arealkrevende utbygging av industrianlegg i de gjenværende naturperlene våre for å fornybaroverskuddet vårt. [Presentasjonene fra seminaret finner du her.](#)

Vannkraftprosjekter på høring

FNF Hordaland har gitt uttale til de to vannkraftsøknadene som har vært på høring i 2018. Nemlig Opedal Ljosverk og Øvre Årvikelva. Begge disse sakene var kontroversielle og ble avslått av NVE. Noe som var i tråd med forumets tilrådinger.

Befaringer: Den 19. april var det befaring i Odda for flomlukealternativet, hvor koordinator deltok. Ellers har forumet gjennom representanter fra organisasjonene deltatt på befaringer i Opo Lofthus, Hellandselva, Kvanndalselva, Tokheimselva. Koordinator skulle være med på befaringen som skulle avholdes i forbindelse

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2018	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2018
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøte Godkjent dato: 15.03.2019

med klagen/innsigelsen på Nedre Seljestadelva, i et av hovedløpene til Opo m/låtefoss. Denne ble dessverre avlyst, da representantene fra Olje- og energidepartementet satt fast i skyene over Haugesund lufthavn.

Verneplan og flomsikring

I 2018 anbefalte NVE at ikke kraftverket i Opo skulle få konsesjon. I november kastet SKL kortene og kraftverk i Opo er forhåpentligvis et tilbaketrukket kapittel. Så gjenstår det fremdeles viktige tiltak som må gjøres både for å redusere konsekvensene ved fremtidig flom, og for å sikre mot fremtidige skred i området. Men NVE har avlyst at verneplan kan tilsidesettes for kraftverk som med tilleggseffekt som flomtunnel. Sommeren 2019 vil diskusjonen komme opp igjen på Voss når NVE sammen med kommunen skal legge frem rapporten som har utredet flomsikringstiltakene for dette vassdraget.

Strømnettet – kraftsystemmøter og kraftlinjeprosjekter

FNF Hordaland er fremdeles allmennhetens representant i kraftsystemutvalget og deltok på møter i 2018. Vårt hovedarbeid i forhold til dette tema kom ved vårt innspill til NortConnect hvor vi koordinerte innspill fra natur- og friluftslivsorganisasjoner fra hele Vestlandet.

«Når politikere er for samfunnsøkonomisk lønnsom utbygging av fornybar kraft er det vanskelig å være veldig uenig. Men ved å tappe vekk en del av overskuddet i regionen vil utenlandskabler bidra til å endre den økonomiske ligningen. Når overføringskapasiteten til et underskuddsmarked med tanke på fornybar økes vil alternativkostnaden ved å bevare norsk natur stige. Kombinert med forskningsprosjekter for å utvikle turbiner som kan starte og stoppe opptil 50 ganger per døgn danner dette et bilde av en politikk som fremmer kraftprodusentenes økonomi med en uavklart økologisk kostnad».

Utdrag fra uttalelsen

Revisjoner – la oss håpe 19 blir mer spennende enn 18

I Hordaland er det 32 vannkraftkonsesjoner som innen 2022 kan tas opp for revisjon (dvs. konsesjoner som er eldre enn 50 år). Flere av de større vannkraftutbyggingene i fylket ble gjennomført i en tid da man hadde lite fokus på miljøhensyn i utbyggingene og vilkår som ble satt. Tillatelser er gitt bl.a. uten krav til minstevannføring, og i mange vassdrag har eldre utbygginger hatt stor negativ påvirkning for livet i og ved elven.

Etter at klima- og miljødepartementet i juli godkjente de regionale vannplanene er revisjonsagendaen og ressursene til NVE bundet opp til fristene satt i disse. Hordaland er ikke prioritert da godkjent plan ikke inneholder vassdrag med miljøforbedringsmål som kan innebære krafttap med frist innen planperioden (2016- 2021). I 2015 oversendte FNF Hordaland revisjonskrav mot Eidfjordsvassdraget, i 2014 ble det rettet revisjonskrav mot Teigdalsvassdraget og Eksingedalsvassdraget. NVE åpnet revisjonssak i Eidfjordsvassdraget i august 2017 og Statkraft har frist til 1. september 2018 på å utforme et revisjonsdokument. Dokumentet ble oversendt NVE helt på tampen av 2018 så vi avventer høring i løpet av kort tid.

Tittel: <i>Årsmelding FNF Hordaland 2018</i>	Utarbeidet av: <i>Ørjan Sælensminde</i> Utarbeidet dato: 31.12.2018
Status: <i>Godkjent</i>	Godkjent av: <i>Årsmøte</i> Godkjent dato: 15.03.2019

FNF Hordaland ønsker å fortsette arbeidet med å jobbe sammen med kommuner for å rette revisjonskrav mot de 6 vassdragene som er prioritert av Fylkesmannen i Hordaland og ikke dekket av revisjonskrav per tid – dette gjelder fortsatt, - 067.3 Z Matrevassdraget, 061.Z Bergsdalsvassdraget, 046.3Z Maurangervassdraget, 041.Z Litledalsvassdraget, 053.1Z Tordalsvassdraget, 042.Z Blådalsvassdraget. NVE har avsatt flere ressurser til revisjoner og i desember mottok vi informasjon om at direktoratet ønsker innspill fra kommunene i forhold til Eksingedalsvassdraget, Teigdalsvassdraget, Steinslandsvassdraget og Bergsdalsvassdraget – direktoratet har satt frister for melding om krav og innsendelse av krav – slik at vi forutsetter at direktoratet vil forsere saken høsten 2019. Forumet ser frem mot å bidra for å fremme allmenne interesser i revisjonssaker i årene fremover.

Revisjonsarbeidet er meget viktig også fordi det er tiltenkt hovedrollen i arbeidet med vanndirektivet for vassdrag som er påvirket av vannkraftutbygginger. Regionale planer for å fremme miljømål i vassdrag har allerede miljømål i vassdrag hvor tiltaket er vilkårsrevisjon. Uten at noen har fremmet et revisjonskrav. Det er for mye jobb i slike saker og prosessstakegangen inn tydelig. Det er flere ulike aktiviteter som virker inn på hverandre og hvor resultatet skal bli bedre miljø. Når vannregionen godkjenner regionale vannforvaltningsplaner med en tiltaksplan som også vurderer revisjonskrav, i planer med utstrakt medvirkning ofte med referansegruppe som inkluderer frivillige organisasjoner som viktige stemmer for allmenne interesser, så burde dette være nok. Da burde kravet være fremmet. I stedet ser vi at det 7 år etter Fylkesmannens prioritering i Hordaland, seks år etter NVE og MD sin liste og fire år etter den regionale vannforvaltningsplanen så er det kun rettet revisjonskrav mot halvparten av topp ti vassdragene i fylket.

I 2019 vil forumet være tydelig på at vi vil være med i referansegruppen hos vannregionen og at vi vil være med i høringen av dokumentene i første kvartal.

AREALPLANSAKER

Vi håper fremover at det vil være ressurser til i større grad og gå inn og bidra konstruktivt i spesielt arealdelen til kommuneplanene. Dette vil skape et større engasjement i forumet og vil også bygge større nettverk. FNF Hordaland vil også jobbe for å bli inkludert i regionalt planforum. Slik at vi sitter tettere på arbeidet som gjøres i den nye regionen og er bedre skodd for å medvirke rettidig og slik forbedre ivaretagelsen av allmenne verdier i plan- og arealsaker.

4. UTTALELSER FRA FNF HORDALAND

I 2018 har vi levert fellesuttalelser i følgende saker (samtlige ligger tilgjengelig på nettsidene til FNF Hordaland):

(19.12.2018) Innspill til strategisk planprogram for I/L6

[Matjord er best å ivareta der den er](#)

(05.12.2018) Innspill til KPA Austrheim kommune - tredje gangs offentlig ettersyn

[Øksnesmarka er et unikt natur- og friluftslivsområde og må si sin helhet avsettes til arealformål LNF](#)

(20.10.2018) Innspill til Nasjonal Ramme for vindkraft på land

Tittel: <i>Årsmelding FNF Hordaland 2018</i>	Utarbeidet av: <i>Ørjan Sælensminde</i> Utarbeidet dato: 31.12.2018
Status: <i>Godkjent</i>	Godkjent av: <i>Årsmøte</i> Godkjent dato: 15.03.2019

Ingen mest egnete områder i Hordaland

(29.08.2018) Uttale vedr. sak 182/18 i KMBY møte 6.9.2018

[Uttale avklaring av planinitiativ i Åstveitskogen](#)

(22.08.2018) Kort uttale reguleringsplan E134 Vågsli - Seljestad

[Uttale E134 til Odda kommune](#)

(26.06.2018) Høringsuttale Kvam herad Kommuneplan

[Uttale ny kommuneplan Kvam herad](#)

(25.05.2018) Fråsegn om Øvre Årvikelva Kraftverk, Jondal Kommune

[FNF Uttale Øvre Årvikelva](#)

(25.05.2018) Høringsuttale Opedal Ljosverk - minikraftverk

[FNF Uttale Opedal Ljosverk](#)

(10.05.2018) Høringsuttalelse Opo og Sandvinvatnet - flomsikring og kraftverk

[Flomlukealternativet ivaretar sikkerheten og vernet](#)

(15.04.2018) Høringsuttalelse NorthConnect saksnummer 201101044 likestrømsforbindelse Norge - Storbritannia

FNF innspill fra Vestlandet - "[Samlede miljø- og naturvirkninger som følge av ny mellomlandsforbindelse må kartlegges](#)"

(16.03.2018) Innspill til 17/19099 Helikopterlandingsplass i Simadal

["Ja til et bærekraftig og naturbasert reiseliv!"](#)

(20.02.2018) Høringsuttalelse – NVE saksnummer 201606897 Opo og Sandvinvatnet – kraftverk med flomtunnel

[Kraftverk i Opovassdraget](#)

(17.02.2018) Innspill temakart sammenhengende blågrønne strukturer - KPA 2016

[Temakart sammenhengende blågrønne strukturer](#)

(31.01.2018) Innspill Kommuneplanens arealdel 2016 – Bergen kommune

[Innspill KPA 2018 Bergen Kommune](#)

(19.01.2018) Klage på vedtak Bjørndalen kraftverk NVE saksnummer 201207507

[Klage Bjørndalenkraftverk \(1\), Klage Bjørndalenkraftverk \(2, 02.02.2018\)](#)

(19.01.2018) Klage på vedtak Nedre Seljestad kraftverk NVE saksnummer 201106943

[Klage Nedre Seljestad Kraftverk. Odda kommune](#)

(14.01.2018) FNF Sogn & Fjordane og FNF Hordaland - Innspel til høyring om endring av vassforskrifta og naturmangfoldlova

[Uttalelse høyring vassforskrifta og naturmangfoldlova](#)

(12.01.2018) Krav om utsettelse av konsesjonsprosessen Opo og Sandvinvatnet - kraftverk og flomsikring

[Krav om utsettelse av konsesjonsprosessen til flomlukealternativet er utredet](#)

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2018	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2018
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøte Godkjent dato: 15.03.2019

5. PÅVIRKNINGSARBEID

Nasjonal ramme

Organisasjonene i forumet har vært svært aktive i arbeidet med å fremme verdiene knyttet til de fire analyseområdene som vurderes i fylket. Koordinator har bidratt med blant annet innlegg på NJFF sitt møte på Stord, bidratt inn i forarbeidet til vindkraftfilmen som Bergen og Hordaland turlag har fått laget og støttet opp under arbeidet med å spre filmer og opprop, vært med på møte i Modalen kommunestyre, deltatt på flere møter med ulike politiske parti, koordinert seminar i FU 2018 hvor vindkraft var tema OG skrevet lange og repeterende mail til kommuner og fylkeskommunen for å bidra til å skape lokal og regional medvirkning til en prosess som helt fra starten har lidd under at et stram tidsbudsjett har vært prosessledende.

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2018	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2018
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøte Godkjent dato: 15.03.2019

20. november 2018 reiste representanter fra FNF Hordaland sammen med kartlegger Torbjørn Høitomt fra Biofokus først til NVE hvor tilleggskartleggingen ble presentert til saksbehandler og andre fra direktoratet. Etterpå presenterte vi det samme til medlemmer i Energi- og miljøkomiteen på Stortinget.

Saken om Kvanndalselva, Folkedal II ligger ennå til avgjørelse hos NVE og vi håper og tror på en kunnskapsbasert avgjørelse. Fornuftige og kunnskapsbaserte avgjørelser har vi sett flere av i de senere år. Blant annet i Øystese. OG det er viktig å være glad når avgjørelser går naturens vei. Men det er også viktig at vi lærer av hvor nære vi var å miste Øystesevassdraget. Kunnskapsbasert forvaltning er en forutsetning dersom vi skal overholde lovfestede nasjonale forvaltningsmål slik de fremgår i § 4 og 5 i naturmangfoldloven. Da er det ikke godt nok at det er frivillige organisasjoner som gjennom tilleggsundersøkelser fremskaffer kunnskapen om de faktiske verdiene i vassdragene. **For å bøte på trenden av utilstrekkelige kartlegginger må Stortinget be om en utredning av å flytte bestilleransvaret fra utbygger til eksempelvis Fylkesmannens miljøvernavdeling. "Bukken og havresekken" problemstillingen kan elimineres.** Og det var nettopp det vi foreslo for Lars Haltbrekken i SV og Kjetil Kjenset i Venstre fra Energi- og miljøkomiteen.

Dette er også en passende anledning å slå et slag for integriteten til verneplan gjennom å be komiteen fjerne åpningen for å søke om små vannkraftverk i vernede elver. Det er like søkt å godta små vannkraftverk i vernede elver som og åpne for søknader om EN vindkraftturbine i landskapsvernområder. Man får nesten ikke kraft ut av slike minianlegg så det bør være mulig å fikse feilskjæret fra 2005. I konteksten Øystese vil en slik endring sikre at vi ikke får søknader om minikraftverk i nedre del hvor de kartlagte naturverdiene er størst. Det søkes fremdeles om slike kraftverk både i Opo og i Vossovassdraget.

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2018	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2018
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøte Godkjent dato: 15.03.2019

Det ene i Seljestadelva (Opo m/låtefoss) fikk faktisk konsesjon også, selv om departementet må vurdere saken siden Fylkesmannen hadde innsigelse og konsesjonen også ble påklaget av FNF Hordaland.

Det er viktig å være glad når Departement, Regjering og Storting er enig i at intakt natur er viktig, men også viktig å anerkjenne at prosessen har viktige læringspunkt selv om resultatet akkurat i Øystese ble strålende. Forhåpentligvis vil det samme skje i Kvanndalen.

Rapporten leser du her - <http://lager.biofokus.no/biofokus-notat/biofokusnotat2018-48.pdf>

Foto: Arnodd Håpnæs (SRN) F.V Ørjan Sælensminde FNF koordinator, Torbjørn Høitomt (Biofokus AS), Synnøve Kvamme Naturvernforbundet Hordaland, Per Flatberg Naturvernforbundet

6. MØTER MED ORGANISASJONENE OG ØVRIGE INTERESSETER

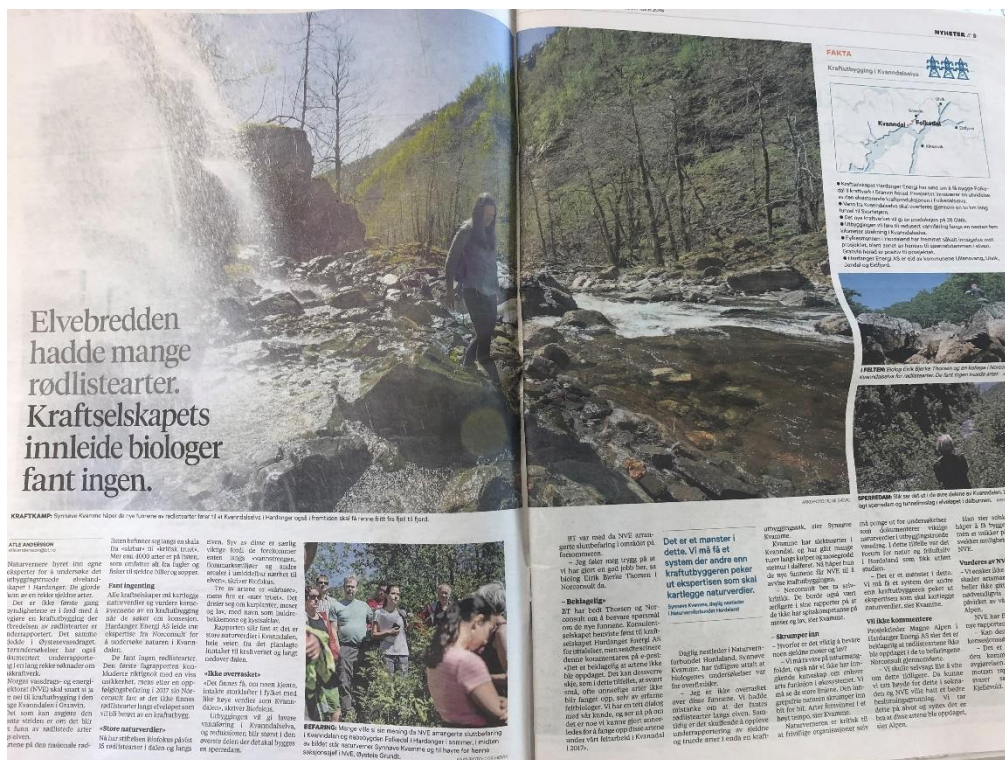
Møter med organisasjonene

Koordinator deltar fast på møter med frivillige i naturmangfoldgruppen til Naturvernforbundet Hordaland, og i "DNT Vest" som er et samarbeidsforum mellom turistforeningene på Vestlandet. Oppfølging av arbeid knyttet til NVEs arbeid med nasjonal ramme har vært tema for møtene i DNT vest i 2018.

5. mars: North Connect – Folkemøte i regi av NVE på Clarion Hotel på Flesland i forbindelse med konsesjonssøknaden for NorthConnect KS.

18. april Folkemøte flomlukealternativet i Opovassdraget Odda.

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2018	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde
Status: Godkjent	Utarbeidet dato: 31.12.2018
	Godkjent av: Årsmøte
	Godkjent dato: 15.03.2019

24. september Møte i regi av Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland med lokallag på Stord Hotel – forberedelse av innspill til nasjonal ramme

Møter med myndighetene
Vi har iht. årsplanen videreført praksis med årlige kontaktmøter med miljøvernnavdelingen til Fylkesmannen i Hordaland, og det har blitt gjennomført kontaktmøte 4. oktober. Her deltok representanter fra BHT, NJFF, NOF og NVH, i tillegg til FNF koordinators.

Øvrige møter

FNF koordinator har deltatt i regionalt kraftsystemmøte **12.november** i regi av BKK. Koordinator har deltatt på nasjonal samling for FNF-koordinatorer i mars og september.

Råd/Utvalg hvor FNF er representert

Rådgitende Utvalg Folgefonna Nasjonalpark	Representert ved koordinator
Regionalt Kraftsystemutvalg	Representert ved Koordinator
Bergen Kommunes Frivillighetsutvalg	Representert ved Styreleder Lars Agren
Bergen Vassdragsråd (starter opp i 2019)	Representert ved koordinator

7. SEMINAR, KURS OG KONFERANSER – KOMPETANSEBYGGING

Innlegg på eksterne arrangement

Koordinator har deltatt på paneldebatt hos Hordaland SV med temamøte om vindkraft og på Naturlige Onsdag med tema jordvern arrangert av Naturvernforbundet Hordaland.

Eksterne kurs og konferanser

Koordinator har deltatt på følgende eksterne kurs og konferanser i 2018:

- Klimathon, **8.-9. januar** – gruppearbeid i regi Uni Research hvor formålet er å bidra til å utforme fleksible beslutningsstrategier for klimatilpasning i norske kommuner.

FNF Hordaland, Tverrgaten 4-6, 5017 Bergen
Tlf: 55 33 58 19 Mobil: 40497074 E-post: hordaland@fnf-nett.no

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2018	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2018
Status: Godkjent	Godkjent av: Årsmøte Godkjent dato: 15.03.2019

- Grønn frokost **11. januar**: Får Norge omsider demopark for havvind | Arrangør Klimastiftelsen
- Seminar FNF Rogaland i Suldal – **26.- 27. januar** – Vilårsrevisjoner – tiden er inne!
- Landbrukskonferansen **8. februar** i regi av Fylkesmannen
- Plannettverk, **21. februar** om håndtering av jordmasser i regi av fylkeskommunen
- Balansekraft, kabler og effektkjøring **13. mars**, i regi av CEDREN
- SRN Vassdragsseminar **15. mars**, miljøutfordringer i vassdragene knyttet til flere utenlandskabler
- **22. mars** Innspill til stortingsmelding om folkehelse og handlingsplaner på Idrettscampus
- **25. – 26. april** Seminar og felles oppryddingsarbeid på Sotra #PlasticWhaleHeritage

- **5.-6. september** Dialogkonferanse Hordaland Fylkeskommune
- **18.-19. oktober** Norges Energidager | Arrangør NVE
- **30. oktober** Friluftslivssamling for fylkeskommuner, fylkesmenn og samarbeidspartnere
- Nasjonal elvemuslingskonferanse, **13. – 14. november** i regi av Fylkesmannen og Miljødirektoratet
- **11. desember** Dialogmøte med Styringsgruppen for vurdering av lakseluspåvirkning på villfisk
- Fagdag **18. desember**, NJFF og Norske Lakseelver avholdt til dagsseminar om oppdrettsindustriens påvirkning på laks og sjøørett

8. ØKONOMI

Godkjent årsregnskap for 2018 ettersendes til aktuelle mottakere.

Tittel: <i>Årsmelding FNF Hordaland 2018</i>	Utarbeidet av: <i>Ørjan Sælensminde</i> Utarbeidet dato: 31.12.2018
Status: <i>Godkjent</i>	Godkjent av: <i>Årsmøte</i> Godkjent dato: 15.03.2019

Økonomien til FNF Hordaland har i 2018 vært i bedring, men er fremdeles utfordrende. Begrensete tilskudd begrenser først og fremst aktivitet knyttet til befaring, møter, seminarer for koordinator og frivillige. Det begrenser forumets muligheter, men ikke eksistensen, som først og fremst er knyttet til statlig finansiering gjennom Miljødirektoratet.

Endring i finansieringsmodellen til FNF nasjonalt har medført en reduksjon i tildeling av midler til fylkene, slik at de fylkesvise FNF'ene er avhengig av å skaffe mer penger regionalt. Dette vil være utfordrende også i 2019. Det er positivt at Forumet har fått en økning i driftsstøtte fra fylket i de tre siste årene. Når forumet skal søke driftsstøtte før 1.4.2019 vil søknaden stiles til nye Vestland fylke i og med at dette er søknad om driftsstøtte for 2020.

Det blir en viktig jobb for fylkestyre fremover å jobbe for økning av regionale midler og sikring av den økonomiske plattformen for forumet.

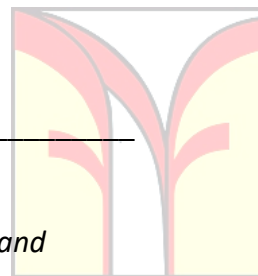
Avslutningsvis vil jeg takke samarbeidspartnere for et godt samarbeid i 2018 og med ønsker om å videreutvikle og forbedre dette i 2019.

1.3.2019

Godkjent i tråd med interne retningslinjer uten signaturer

Ørjan Sælensminde
Fylkeskoordinator
FNF Hordaland

Synnøve Kvamme
Styremedlem, Daglig leder
Naturvernforbundet Hordaland

Alv Arne Lyse
Styremedlem,
Fylkessekretær NJFF Hordaland

Helene Ødven
Styremedlem, Daglig leder
Bergen og Hordaland Turlag

Lars Ågren
Styreleder,
Leder NOF Hordaland Fylkeslag